

LANDSFORENINGEN
UVENTET BARNEDØD

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

A.nr: 061

J.nr: 54

Deres ref: 201102411

12.04.2012

Høringsuttalelse vedr. forslag til endringer i tobakksskadeloven

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev av 13.01.12 med tilhørende høringsnotat om endringer i tobakksskadeloven.

Landsforeningen uventet barnedød (LUB) er en landsdekkende medlemsbasert organisasjon som tilbyr sorgstøtte og fellesskap til familier som har mistet barn i svangerskapet, i forbindelse med fødsel og i sped- og småbarnsalder. LUB prioriterer ellers forebygging av krybbedød og dødfødsler. LUB står bl.a. bak informasjonskampanjen "denne siden opp", en anerkjent forebyggingskampanje som har bidratt til å redde mange barn fra å dø i krybbedød. LUB gir også støtte til forskning på krybbedød og dødfødsler.

Tobakksbruk bidrar til økt risiko for både krybbedød og dødfødsler. LUB ønsker derfor å avgi en høringsuttalelse.

Tobakksbruk bør unngås i svangerskapet og i barnets omgivelser

Norge har lenge vært blant de landene hvor flest gravide kvinner røyker. I følge Medisinsk Fødselsregister røyker nå 18 prosent av de gravide ved svangerskapets begynnelse og 10 prosent på tidspunktet for fødselen. Selv om dette er en betydelig nedgang fra 1999 da 26 prosent av kvinnene røykte ved graviditetens begynnelse og 18 prosent ved slutten av svangerskapet, er det fortsatt en lang vei å gå før alle barn er beskyttet mot de skadelige virkningene av tobakksbruk.

Kvinner som røyker har mer enn firedoblet økt risiko for å miste barnet i krybbedød sammenlignet med ikke-røykere. Foruten å praktisere ryggleie som sovestilling for spedbarnet er røykestopp den viktigste faktoren for å redusere faren for krybbedød. Stopp eller reduksjon av røyking vil helt klart gagne barnet. Barn bør også beskyttes mot passiv røyking. Gravide og ammende anbefales å unngå alle former for nikotin som for eksempel sigaretter, snus og nikotinplaster.

Røyking og snusing i svangerskapet gir også økt risiko for fødsel før termin og lav fødselsvekt, hvilket er kjente risikofaktorer for krybbedød. Viktigheten av røykestopp/reduksjon gjelder også for mannen/partner, som vil kunne være en viktig støttespiller dersom kvinnen skal klare å slutte å røyke. Etter fødselen vil røyking fra far/partner utsette barnet for passiv røyking. Nikotin øker også barnets sårbarhet for overoppheting, en annen kjent risikofaktor for krybbedød.

Røyking i svangerskapet hindrer fosterets hjerne til å utvikle seg normalt, og påvirker

nervesystemets evne til å regulere pusten under søvn. Utvikling og modning av spedbarnets pustekontroll skjer i hovedsak de to første månedene, og er ikke ferdig utviklet den første uken etter fødsel slik man tidligere har trodd. For barn av røykende mødre er utviklingen av barnets pustekontroll forsinket. En svekket eller forsinket modning av pustekontrollen kan tenkes å være en av årsakene til at vi ser økt forekomst av krybbedød rundt 3-4 måneders alder – en alder da vi forventer at det umodne reguleringsmønsteret skal være erstattet av et mer voksent pustemønster. Barn av røykende mødre har oftere og lengre pustestopp under søvn enn andre barn. Når disse barna får pustestopp, har de en redusert evne til å reagere hensiktsmessig på surstoffmangelen. Disse barna får større pulsfall ved pustestopp enn "røykfire" barn, og deres pust er raskere og grunnere. Dette gjør at barn av røykende mødre mer utsatt for plutselig spedbarnsdød.

Ved graviditet vil giftstoffer fra tobakk gå over fra kvinnens blod til fosterets blod og dermed påvirke barnet. "Utluftingen" av fosterets blod skjer langsomt og giftstoffene vil dermed trenge lang tid for å komme ut av denne blodbanen. Det er også dokumentert, blant annet fra studier i Sverige, at andre tobakksprodukter som snus og nikotintyggegummi er skadelig for fosteret.

Dersom mor røyker vil stoffer fra tobakksrøyken gå over i morsmelken ved brysternæring. Enhver stopp eller reduksjon av tobakksrøyking vil være til barnets beste, både under svangerskapet og etter at barnet er født. Også ved snusbruk går skadelige stoffer over i morsmelken.

Det er også viktig å understreke at snus ikke bør brukes som røykeavenningsmiddel for gravide. Dette fordi bruk av snus gir større fare for dødfødsel, for tidlig fødsel og svangerskapsforgiftning. Dette har med nikotinets virkning å gjøre.

Ja til tiltak som kan beskytte barn!

Tobakksbruk bidrar til økt risiko for både krybbedød og dødfødsler. LUB støtter derfor ethvert tiltak som kan beskytte barn mot skadelige følger av tobakksbruk i barns omgivelser. Vi mener barn bør ha en lovfestet rett til et røykfritt oppvekstmiljø og støtter derfor forslaget om at barn skal gis vern mot passiv røyking (jf. forslag i § 12A). Denne retten bør riktignok utvides til å gjelde helt fra unnfangelsen av siden svært mange av de skadelige følgene som barn kan utsettes for oppstår nettopp i svangerskapet. Vi mener videre at det er grunn til også å beskytte barn mot skadelige følger av mors snusbruk. Vi viser her til at skadelige stoffer går over i morsmelken ved amming, samt at snusing gir økt risiko for dødfødsel og for tidlig fødsel. Følgelig er det viktig at fostre sikres beskyttelse også mot snusbruk.

Med hilsen
Landsforeningen uventet barnedød

Trond Mathiesen
Generalsekretær